

Två medeltida sjukhus i Stockholm.

I sitt arbete Den kristna kärleksverksamheten i Sverige under medeltiden, Strängnäs 1893, redogör Wilhelm Hedqvist även något för sjukhusen i Stockholm. Han påpekar, att under medeltiden funnos ett hospital för spetälska, som dock tidigt upphävdes, ett helgeandshus, ett S:t Görans hospital, också avsett för spetälska, en själagård samt ett dårhus. Vad det sistnämnda beträffar, citerar han ur skotteboken för 1502, huru då upptagas "för dårhuset utgivna 4 mark och 4 penningar". I själva verket omtalas redan 1440 9/7 i stadens räkenskapsbok, huru staden då betalade 1/2 mark till "litla Magnus oc the bygda op daara kistona".

I en supplik till påven av 1492 17/11 sägas Sten Sture och hans hustru Ingeborg, antända av ett brinnande nit grundat och uppbyggt eller låtit grunda och uppbygga ett hospital under s:a Elisabeths namn inom murarna av staden Stockholm, Uppsala ärkesstift, jämte ett kapell att vårdas av två kapellaner därstädes och skänkt åtskilliga medel som gåva till dess hospitium med bibehållande av rätten att utse lämpliga förvaltare o.s.v., vilket då beviljas av påven, Alexander VI. Detta är första och sista gången, som jag påträffat hospital och kapell med detta namn.

Sjukstugor funnos nog eljest utom de av Hedqvist omtalade. Så förekommer i Helga Lekama gilles räkenskaper för 1518 sjukstugan vid Gråmunkebron och likaså sjukstugan vid Köttboden, 1522 nämnes sjukstugan vid Munkbron. I mäster Olofs tänkebok för 1529 3/7 är antecknat, huru Hans Garps hustru, h. Elin, då sålde till Peder hopare en trögård med grund för 40 mark, belägen i Våmbafjärdingen "hart vid siukastuguna näst ther midhen fore, och haffner gården 14 alnar i längden och 10 alnar i bredden".

I efterföljande uppsats är meningen att redogöra för Helgeandshuset och S:t Görans hospital, egendomar som de ägt, personer som skött deras ekonomi, etc. Jag börjar därvid med

Helgeandshuset.

I sitt stora arbete Helgeandsholmen och Norrström har förste arkivarien i Riksarkivet, fil. dr L.M. Båath, även sysslat med detta

sjukhus och hänvisas till hans arbete.

Tor Höjer säger om Helgeandshusen (lat. Domus Sancti Spiritus) i Nordisk Familjebok, att de voro avsedda för vård av fattiga sjuka (med undantag av spetälska, som vårdades i särskilda hospital), ålderstigna och icke arbetsföra samt även voro hem för vägfarande. Helgeandshusen, villas förebild var Johannithospitalet i Jerusalem, voro icke såsom Helgeandsklostren förenade i gemensam organisation utan stodo antingen under prästerlig ledning eller vederbörande stads tillsyn. Vården om de fattiga och sjuka bestreds av broderskap av män och kvinnor, som levde under en av biskopen stadfäst regel. Riktigheten av detta uttalande bestyrkes, vad Stockholm angår, litet emellanåt i urkunderna. Enl. J. Messenius' Chrönika om Stockholm byggdes helgeandshuset i Stockholm, i det följande kallat enbart Helgeandshuset, av Birger Jarl. På rad. 445 ff heter det:

"På thenna tidh och annat sin	Gudh tiäna till dödz wtan qual
man och qwinna gåfuo thär ihn	i thenna riddare spetal,
medh löst och fast som the åtte,	then i Rom till sachin lijk
thet hws ty' rijkt blifua' måtte.	dock på inkomst icke så rijk.
Systrar och bröder thär alla,	Helge Andes hus thet namn har
som i klåster sker, sigh kalla.	så heter siukestufve hwar.
I åtskilt rum ha the siuka ro	Ön ther huset står nämns här af
helbrägt folk och i annat bo,	Helgansholmen, sig namnet gaf.
hustru och man och i syndrat	Then hálma mehr än nu war stor,
then som vill har pijga och	nången bångare och thär bor".
	<small>sangh drångh,</small>

Messenius säger, att Birger Jarl och hans son gjorde donationer till Helgeandshuset, som ingalunda voro små. Samtida urkunder därom finnas nu ej längre i behåll. Det är först i början av 1300-talet, man finner Domus sancti spiritus i Stockholm omtalat. Ur de svenska diplomatierna, riksarkivsbreven, Stockholms stadsböcker, Helga Lekamens gilles handlingar m.m. har jag gjort en sammanställning av belägg rörande Helgeandshuset, vilka här följa i kronologisk ordning (varvid beläggen hos Hedqvist även fått stå kvar). För citaten brukas de vanliga beteckningarne: Sv. Diplom. med DS och SD, Riksarkivsbreven i tryckt sammandrag med ras, de otryckta Riksarkivsbreven rörande tiden efter

1420 med ra, varibland även inräknats avskrifter och i regel ej skillnad gjorts mellan pergaments- eller pappersbrev; Stockholms stads jordabok, räkenskapsbok (för 1430-1440), tänkebok, skottebok, ämbetsbok betecknas antingen med jordeboken, räkenskapsboken etc. eller jb, rb, tb, skb, äb, resp. Siffrorna efter D. S., S. D. eller jb beteckna numret i de tryckta upplagorna.

Följande gåvor till Helgeandshuset förekomma.

1301 24/4 (DS II, 1339) Karl Gregersson testamenterar 3 mark.

1304 2/6 (DS II, 1428). Magnus Johanssons änka Ingeborg testamenterar 1 m. pengar.

1305 18/1 (DS II, 1454). Ärkebiskop Nils Allesson i Uppsala testamenterar 2 m. pengar.

1306 9/2 (DS II, 1496). Tyrgils Knutsson testamenterar dagen före sin avrättning 5 m.p.

1318 18/1 (DS III, 2132) Hertigarne Erik och Valdemar testamentera 20 mark pengar.

Tvåvelaktigt är, om Helgeandshuset ännu existerade mera än på Papperet, ty ärkebiskop Olaf fridlyste och helgade 1320 28/7 (DS III, 2247) den öster om bron belägna delen av Helgeandsholmen i Stockholm, vilken Hertig Valdemar upplåtit till kyrkan för inrättande av ett fattighus.

Vidare förekomma följande testamenten och donationer till Helgeandshuset.

1322 8/9 (DS III, 2347). Sven Skåning testamenterar till de fattige i Helgeandshuset 10 örtugland i Bergby i Östuna socken, vilka han fått av de avlidne hertigarne för trogen tjänst.

1323 29/7 (DS III, 2413) Richard, familiaris i Helgeandshuset, utlovar två mässor månatligen i evig tid över Stockholmsborgaren Alexander, hans hustru Gertrud samt deras barn, anhöriga och vänner mot det att Alexander och hans hustru skänka två smedjor vid Norrebro och en kålgård på Nerrmalm.

1326 21/10 (DS III, 2586). Lagmannen i Uppland Birger Persson test. 2 mark pengar.

1327 (före slutat af) (DS IV, 2601). Hövidsm. över Finland Mathias Ket-

- tilmundsson testamenterar 4 mark penningar.
- 1328 7/1 (DS IV, 2649). Folke Jonssons änka Rangborg testamenterar 1 mark.
- 1328 16/2 (DS IV, 2654). Jedvard Philipsson testamenterar 1 mark.
- 1329 23/11 (DS IV, 2752). Stockholms borgmästare och råd intyga, att Clemens och hans hustru Katarina givit till Helgeandshuset 2 örtugland jord på 5 penningland när i Eknäs i Sänga socken samt 5 örtugland på 3 penningland när i Närlunda i Ekerö socken med förbehåll om föda och kläder till döddagar i Helgeandshuset.
- 1330 23/2 (DS IV, 2762). Kaniken Mathias i Uppsala testamenterar 1 m.
- 1331 25/3 (DS IV, 2842). Peter Wikare och hans hustru Cristin giva 1 öresland på 1/4 örtugland när i Väsby i Skå socken på villkor att till döddagar fa bebo 5 örtugland på Helgeandshusets jord Liderne mot 3 marks årlig avgift.
- 1331 6/5 (DS IV, 2846). Peter Gregersson testamenterar 1/2 mark pengar.
- 1334 2/7 (DS IV, 3071). Kyrkoh. Emund i Odensala testam. 2 m. pengar.
- 1334 25/11 (DS IV, 3094). Konung Magnus skänker en tomt på Helgeandsholmens västra och norra strand till ärkebiskop Peter i Uppsala:
- 1335 5/4 (DS IV, 3130). Ulf Holmgersson, kanik i Uppsala och Västerås, testamenterar 1 mark penningar till Helgeandshuset.
- 1337 29/7 (DS IV, 3311). Gudolf Bilder testamenterar en halv ström med laxfiske i Bredabyskio på det villkor, att den efter donatorns död skulle bliva Helgeandshusets egendom, och, så länge han levde, årligen från denna ström skulle lämna 10 laxar åt de fattige i Helgeandshuset.
- 1337 29/11 (DS IV, 3331). Kyrkoherden Sven i Frötuna testam. $\frac{1}{2}$ m. pengar.
- 1339 24/12 (DS IV, 3462). Johannes Styrbjörnsson giver 13 öresland 1 örtugland i Alby samt 13 öresland på 12 penningland när i Österby, allt i Haga socken, förbehållande eig under sin livstid förvaltningen av godsen.
- 1341 28/7 (Jb I, sid. 442, nr 14). Borgaren i Stockholm Bernhard Mynster och hans hustru Lucia skänka 17 öresland 10 penningland i Ängeby i Bromna socken.
- 1352 28/4 (ras 65, 66). Fogaten, borgmästare och råd i Stockholm erkänna, att hustru Margareta, änka efter Odhin, själv inträtt i Helgeands-

husets konvent och dit skänkt sin gård på Norremalm invid allmänna vägen å Brunkeberg.

1373 11/9 (jb I, sid. 444, n:r 26). Rådmanen Wilkin Stenkinge giver till linnelakan et hjonen en tomt av 2 markers ingäld, som Herman plåtslagare ägt, belägen vid S:t Nikolai hus.

1390 12/2 (ras, 2453). Riddaren Karl Ulfsson av Tofta skänker på livstid till rådmanen i Stockholm Herman Svarte sitt efter sonen Knut ärvda gods Ladherne med förbehåll, att det vid Herman Svartes död skall tilifalla Helgeandshuset.

1396 23/2 (ras, 2798). Anders Morakarl testamenterar 1 mark.

1402 6/1 (jb I, sid. 445, n:r 35). Lagmans dombrev för Helgeandshuset samt två män från Lyndista och Wattrongerby i Harmånger socken av Hälsingland ang. laxfisket i Byske å och Norrbotten, givet i Stockholm av riddaren Knut Eskilsson till Wenngarn.

1408, efter 1/5 (S D II, 963). Häradshövding Nils Mathisson i Håbo härad dömer i kvarstad gårdarne Ahlby och Österby i Haga socken, på vilka föreståndaren för Helgeandshuset Nils Praall gjort anspråk.

1408 29/9 (jb I, sid. 445, n:r 40). Håkan Pålsson och hustru Karin utfärda legobrev på Helgeandshusets två delar i en tomt nordan Fiskastrand ovan gatan (se upps. om Köpmanbr. sid. 208) hart när Henrik Dingstedes egendom.

1409 31/8 (SD II, 1138). Räfstetingsbrev utfärdas, varigenom skatt tilldömes kronan av diverse gårdar i Sollentuna härad, bland vilka en del hörde under Helgeandshuset: 5 öresland i Belsta, item 4 $\frac{1}{2}$ örtugland i samma by, item 1 markland jord i Ekeby, item $\frac{1}{2}$ örtugland där, 1 öresland i samma stad, item 14 örtugland i Ragnhammar, 7 örtugland i samma by, 7 örtugland i Rodhggersby, 2 örtugland sammastädes, item 1 öresland i Kaswik, 8 örtugland jord i samma by, 16 örtugland i Roghsta, 3 öresland 4 penningland sammastädes samt 1 öresland i Kumblinge.

1409 13/9 (SD II, 1166). Räfstetingsbrev utfärdas, varigenom skatt tilldömes kronan av gårdar i Danderyds (och Ryds skeppslag), bl. vilka 13 örtugland i Yttre Lidherne, som Helgeandshuset hade.

1409 25/9 (SD II, 1185). Räfstetingsbrev, varigenom husfru Cristina i Halmby dömes skyldig att inom utsatt tid styrka sin rätt till några gårdar, som hon sålt till herr Algot Magnusson men Helgeandshuset gjort

anspråk på.

1411 19/8 (SD II, 1467). Föreståndarne för Helgeandshuset, Johannes de Hereken och Nicolaus Praal, anklaga inför drottning Margareta riddaren Albot Magnusson att hava förhållit nämnda Helgeandshus inkomsten av gårdarne Ahlby och Österby i Haga socken invid Sigtuna.

1412 13/2 j b 468). Greta Nagels kvitterar $\frac{1}{2}$ mark lödigt silver, som Helgeandshuset hade att årligen utfå som ränta ur borgmästare Olof Hoffmans stenhus västan mur, vilken summa donerats av Tala von Hereren men Greta Nagels tagit i sitt hus vid Korntorget (= nuv. Järntorget) västantill ovan gatan för $52 \frac{1}{2}$ mark pengar, som hon uppburit.

1412 22/2 (dr K.H. Karlssons avskrifter fr. Vatikanarkivet). Påven Johan XXIII utfärdade ett avlatsbrev för Helgeandshuset; han skänkte 7 års avlat åt dem, som bidrogo till återuppbyggandet av det av eld skadade Helig Andes fattighospital utanför Stockholms stads murar (citeras av Bååth, sid. 76).

1418 27/6 (SD III, 2494). Erik Jakobsson giver till Helgeandshuset jord i Frösunda socken (Seminghundra härad), i Söderby (i samma härad) samt i Lisinge i Rö socken (Långhundra, nu Sjuhundra härad).

1418 28/6 (SD III, 2495). Samme Erik Jakobsson giver till Spettalen, som skall byggas på Norremalm nära Stockholm, $\frac{1}{2}$ markland jord i Lyhunderde i Penningby, vilket gods han fått av Jon Bengtsson. Eftersom här säges, att Spettalen skulle byggas på Norrmalm, är möjligt och till och med troligt, att fråga var om S:t Örians hospital. Emellertid kan det ju också tänkas, att Helgeandshuset, som 1412 kallades fattighospital och då var skadat av eld och därför skulle byggas upp på nytt, har avsetts.

1414 11/3 (SD II, 1923). Konung Erik tager Helgeandshuset i beskydd och utfärdar brev för detsamma.

1419 27/1 (SD III, 2575). Fyra kardinaler utlova avlat åt dem, som besöka och giva gåvor till Helgeandshuset. Obs. frasen: "ad prefate domus et ipsius cappelle".

1422 7/1 (ra). Påven Martin V stadfäster privilegier och friheter för Helgeandshuset.

1423 (ra). Cristin Olofsdotter (krökt arm) i Almby, änka efter Göstaf Haraldsson, uppdrager åt underlagsmannen i Uppland Nialis Mattisson att fastfara för Helgeandshuset ett gods Östraby i Haga socken, Habo hundare.

Ingivningsbrevet från samma år, daterat 28/3 (palmsöndag) är utfärdat av Cristina Olofsdotter i Almby med samtycke av sonen Lars Gustafsson; uppgives här avse egendomen Österby i Haga socken, Erlinghundra härad och vara avgiften för dottern Katarina Gustafsdotter.

1425 21/9 (jb 41). Ett hus nedanför S:t Nikolai port, beläget mellan Helgeandshuset och S:t Laurentii-gille omtalas.

1426 7/1 (ra). Sigrid Udormsdotter (flygande skäkta eller pil), Bo Diures änka, kungör för Säminge hundaresbor, att hon befullmäktigat sina svenner Nisse och Åke Tykessöner att giva Helgeandshuset fasta å hennes gods i Lundby i Markheme socken. Tre veckor senare, den 29 januari, utfärdar hon salubrev för jord i Lundby i Markheme socken och Semingia hundare.

1426 19/7 (jb 48). Helgeandshusets tomt å Norremalm omtalas.

1430 3/6 (ra). Birgitta Trottesdotter säljer till Helgeandshuset ett stycke jord i Husaby i Aspo socken och Silbohärad.

1430 9/7 (ra). Ingegerd Laurensdotter, Jöns Finvidssons änka, skänker till Helgeandshuset ett lantgods på Aspo i Silbohundare.

1431 2/10 (jb I, sid. 448, n:r 67). Herr Joan Karlsson pantsätter till Peter Ulf sitt gods Berga i Grödinge socken i Södermanland.

1432 (jb I, sid. 449, n:r 68). Fru Greta, Fikke Molteka dotter, änka efter Joan Karlsson på Bornö, utfärdar köpebrev för Helgeandshuset på 3 öresland jord i Näsby och 3 öreland i Ladhuvik, Slems s:n.

1432 22/4 (ra). Joan Karlsson på Wadha lämnar köpebrev för Helgeandshuset på 12 öresland i Berga, Grödinge socken, för 4 läster 5 fat (1 läst = 12 fat) järn med rätt till återköp för samma summa.

1432 22/4 (ra). Nidis Jonsson (oxpanna med horn) i Djursholm skänker till Helgeandshuset 1 öresland jord i Unnaröre i Solna socken, räntande 6 spann korn och 1 öre penningar.

1432 30/11 (ra). Gotskalk Bengtsson (ulv?) riddare giver till Helgeandshuset 3 örtugland i Västänberga i Valentuna socken och härad.

1432 17/12 (ra). Birger Olofsson i Grånhammar (kliven sköld, vänstra fältet delat) säljer för 20 mark svenska penningar till Helgeandshuset $\frac{1}{2}$ markland jord i Hagaby i Thäbo socken i Uppsala stift, räntande 2 pund lorn och 6 öre penningar.

1433 13/9 (jb I, sid. 449), n:r 70). Bengta Erikdotter, änka efter rådmannen Erik Tan, donerar till Helgeandshuset lantgodset Glia i Bromma socken.

1434 23/4 (ra). Prästen Hinrik van Geystinghen (sig.) , som förut till Helgeandshuset testamenterat en gård på Nörrmalm vid Stockholm, vilken han för 60 mark köpt av Claus Houpe, giver samma gård till Helgeandshuset.

1436 (jb 56 a). Helgeandshuset säljer till borgmästaren Olof Svarte den sydligaste gatuboden under köparens hus; priset 75 mark.

1437 7/7 (ra). Birger Olofsson a vapen (kluven sköld med nedra vänstra fältat delat) säljer till Helgeandshuset 7 öresland 2 örtugland i Stanghabergham, Garnbo socken och Långhundare, för 6 m. pengar.

1437 16/10 (jb 120, 121). Olof Skytte och Claus Niclisson, föreståndare för Helgeandshuset, erbjuda byte med Claus Diekn på det villkor, att denne skall få den Helgeandshusets tomt, som hans hus stod på, mot hans hus och jord östan mur. Den förstnämnda tomten låg västan mur i gränden nedanför Vattuporten i den nedersta gården på norra sidan och var i längd $22 \frac{1}{2}$ aln, i bredd $11 \frac{1}{4}$ aln. Dandemän skulle syna tomterna, och huset skulle förbättras efter som Claus Diekn är "styntre än hälghandz huss tomt". Den tomt, som Helgeandshuset fick i stället, låg nordan Fiskatorget, näst ovanför Lambert kok och nedanför Bengt Skäre; längden var $15 \frac{1}{4}$ aln, bredden $10 \frac{1}{4}$ aln.

1437 12/11 (jb I, sid. 449, n:r 75). Fru Sigrid Udbrmsdotter donerar lantgodset Bökersta i Hölbo socken till Helgeandshuset.

1438 21/6 (jb 136). Föreståndarne för Helgeandshuset, Wlaus Lange och Olof Skytte, mottaga hustru Elzebes, Linnowens änkas, stenhus och hennes kålgård å Nörrmalm som ingift för henne.

1438 19/8 (ra). Pether Dufva a vapen säljer till Helgeandshuset $11 \frac{1}{2}$ örtugland Nerdhena i Valentuna socken och härad för 60 mark penningar.

1441 25/4 (jb I, sid. 451, n:r 85). Gotskalk Bengtsson utfärdar köpebrev för Helgeandsholmen på 4 markland jord i Lunda och Skedesta, Sponga socken.

1441 1/5 (ra). Föreståndarne för Helgeandshuset utlova som tack för de 5 örtugland i Farlista, vilka riddaren Gotskalk Bengtsson givit, mässor

- för honom, hans fru Ingeborg, hans son Bengt Gotskalksson och dennes barn.
- 1441 11/5 (ra). Peder Duffa säljer till Helgeandshuset 8 örtugland i Västanbergom i Valentuna socken och härad för 40 mark pengar.
- 1441 10/12 (ra). Koning Cristoffer tager Helgeandshuset i sitt skydd.
- 1442 21/2 (jb 195). Helgeandshuset säljer till Karl Joansson för 40 mark en tomt i gränden nedanför köparen, mellan hans båda tomter. Längden av tomten var 27 alnar, bredden 9.
- 1444 16/2 (ra). Nigels Broke förbinder sig att taga i sitt hägn 3 öresland i Näsby och 3 öresland i Ladhuviik vid hans gård Bornöd men lämna Helgeandshuset avrader därav, till dess att de 40 mark, för vilka de voro pantsatta, blivit guldna.
- 1444 16/5 (jb 235). Helgeandshusets tomt omtalas nedanför S:t Nikolai port, nedanför hus vid Norreportsgatan.
- 1444 20/7 (ra). Jöns Simonsson säljer till Helgeandshuset en tomt på Norremalm; priset 7 mark penningar.
- 1443 -49 (jb I, 452, nr 103) Biskop Erik i Strängnäs tilldömer Helgeandshuset godset Berga på det villkor, att Joan karlsson får återköpa godset, om han vill (se nedan 1465 1/7).
- 1446 14/5 (jb 275). Omtalas Helgeandshusets stenhus mot Norreport vid ett hus, som Olof Tröbo sålde till Olof Andersson klensmed.
- 1446 28/7 (ra). Konung Cristoffer anammar och undfår "then helghe aans hws, liggendis uden for Stockholm for Norreport, oc thess for stondere oc alt thess gootz, hion oc thiänere, landboo oc alt annith i sin konungxlich hegn, friidh oc beschermilse".
- 1447 10/3 (ra). Margit karlsdotter i Lidharnom gör byte med Helgeandshuset på sådant sätt, att "hon giffuer förnämnda hälgandzhuse Vij (7) öresland iordh och eeth (1) örthogsland i Östra Lidharnom liggiandes och i östra ädanom, och eeth örtogand iord i Öffra bynom i förnämnda Lidharnom liggiandes näst them fäm örthoghun, som sancta Clara aghir och i (1/2) örisland iordh i Vgglaskyule, eeth örislandh liggiandes västan före och swa thet halffua örislandhit, jtem thry örislandh i Östby vidh Solne kirkie för eeth stenhus i Stockholm liggiandes moth Norra port i mällan Jönis Krwsa och Jowan kniffasnidhz hus och öffwerst

i grändene". (Hennes son, Peder, och broder, herr Karl i Frötuna, näm-
nas).

1448 3/5 (ra). Engleke Froloff och hans hustru Dorotea sälja till Hel-
geandshuset sitt lantgods, som är $\frac{1}{2}$ öresland jord i "ggle Skyule vid
östra landet i Solna socken i Danaröds skeppslag och i Uppsala bis-
kopsdöme; priset var 16 mark svenska penningar (1 lödig mark = 9 m.
sv.p.).

1448 14/11 (ra). Konung Karl tager Helgeandshuset i sitt "konungxlige
hägn, friidh oc beschermelse" samt förbjuder "alla encandelica borg-
hemestare ok radhmän i Stockholm för ne hälgeans hws i nogre matto
oforirräta".

1449 (28/7?) (jb357). Antecknat jordabyte, som Margit Karlsdotter 1447
10/3 gjorde med Helgeandshuset. De uppräknade godsen äro desamma i
båda handlingarne; dock preciseras stenhuset läge litet närmare i jor-
deboken: Helgeandshusets föreståndare uppläto åt herr Erik och hans
syster Margit ett litet stenhus i Stockholm på Norreportsgatans västra
sida mellan båda allmäningsgränder, som ligga mellan det samma hus och
Jon knivsmed på norra sidan och Jöns Cruse på södra sidan, vilket
Lynowskan förut ägde; grund och källare följde med.

1451 5/6 (ra). Laurens Hiort a vapen byter bort jord i Gällistom i
Valentuna socken och härad i Uppsala biskopsdöme till Helgeandshuset
mot jord i Rodgersby i Brömma socken i Sollentuna härad i samma biskeps-
döme.

1453 21/12 (jb I, sid. 451, n:r 94), Joan knivsmeds änka, h. Kerstin,
donerar ett stenhus till Helgeandshuset.

1454 20/8 (jb 483). Konung Karl köper till sin kungsträdgård bl.a. en
Helgeandshusets trädgård för 200 mark, en tomt där näst för 12 mark,
slutligen ännu en tomt för 8 mark, samtliga belägna på Norremalm och
ingående i nuv. Kungsträdgården.

1455 10/4 (ra.) Katarina Bengtsdotter i Lundborum, änka efter herr
Joan Gedda, testamenterar 18 spann råg och 2 pund korn till Helgeands-
huset.

1458 31/5 (jb I, sid. 452, n:r 98). Rikets råd utfärdar dombrev angå-
ende 4 läster och 5 fat järn, som Joan Karlssons arvingar skulle åter-

betala till Helgeandshuset, emedan Joan ej gitte hemmåla godset Berga i Grödinge socken.

1458 16/6 (ra). Konung Cristiern utfärdar skydds brev för Helgeandshuset

1460 (ra). Abjörn Dekn, syssloman i S:t Clara kloster vid Stockholm, och hans hustru Karin Stersdotter donera till nämnda kloster sin gård vid klostret, en "engefyäl" i Bromma socken, jord i Asvndom i Bromma socken, som de hade köpt av Helgeandshuset.

1460 (jb 561). Stenhus omtalas mellan Helgeandshuset och Langabjörns hus, vilket Bernd Osenbrygge då upplät till Herman van Belmen.

1461 24/8 (ra). Konung Cristiern utfärdar brev, varigenom Helgeandshuset tillförsäkras valuta i Joan Karlssons arvingars gods och ränta; som arvinge nämnes herr Erik van Lipen (brevet av 1458 31/5 torde observeras!).

1462 1/3 (jb 642). Omtalas ett Helgeandshusets hus söder om ett då upplåtet hus, som Elif kopparslagare ägde under sin livstid västan mur; på norra sidan om det sålda huset låg ett S:t Karins hus. Priset för mellanhuset var 380 mark.

1465 1/7 (jb I, sid. 452, n:r 103). Johan, electus confirmatus i Strängnäs, utfärdar vittnesskrift, att godset Berga i Grödinge socken blivit av biskop Erik i Strängnäs på det villkor tilldömt Helgeandshuset, att Joan Karlsson ägde rätt att, om han ville, köpa det tillbaka för 4 läster och 5 fat järn, som han själv därför uppburit.

1467 14/12 (jb 680). Helgeandshuset köper av Bertil smit (smed) en tomt med två trähus, på, som Hans Degener fordom ägde. Läget var i Vambafjärdingen, längden av tomten 41 alnar, bredden $9\frac{1}{2}$ aln,

1469 18/7 (jb I, sid. 453, n:r 107). Konung Karls brev angående Berga i Grödinge socken, som Helgeandshuset köpt av Joan Karlsson för 4 läster och 5 fat järn men sedan var undgängnet Helgeandshuset till husfru Ingrid i Diula.

1470 8/10 (ra). Sone Olson i Nyby byter bort till Helgeandshuset 10 örtugland jord i Närdhina i Valentuna socken och 2 örtugland jord i "Dyffwinge" i Hammarbo socken i Valentuna socken i samma härad.

1471 17/6 (ra). Nils Ottosson riddare säljer för 80 mark stockh. sitt gods Kättesta, den sydligaste gården, ett markland jord, där Olof Jens-

son sitter, belägen i Husaby, Ärlands socken i Arlinghundrade i Uppsala biskopsdöme, till Helgeandshuset.

1473 14/6 (ra). Samme riddare, Nils Ottosson, säljer till Helgeandshuset för 45 mark sitt gods "Swkkunge", 16 örtugland jord, i Odinszaria socken i Erlingia hundare i Uppsala biskopsdöme.

1474 13/6 (ra). Omtalas försäljningen av en tomt på Norrmalm nedanför S:t Jakobs tomt, västan före Helgeandshusets tomt, östan före Algot guldsmeds tomt. Mellan den sistnämnda och köparens (Michel Nilsson klensmeds) tomt ligger allmänninggatan, som löper från stora allmänningsgatan ner i sjön; priset 14 mark stockh.; längden ner till sjön, öberäknat pålarne, var 40 alnar, bredden 16.

1474 21/7 (jb I, sid. 454, nr 113). Fru Ingrid Greuersse dotter donerar till Helgeandshuset 2 markland jord i Önesta i Tällie socken, Öknebo härad.

1475 22/5 (jb 815). Borgmästare Magnus Eriksson upplåter för 500 mark ett stenhus västan mur till Bengt Kogh. Läget var västan mur mellan Söndagsallmosans hus och Helgeandshusets stenhus.

1477 20/9 (tb). Hakon knivsmed upplåter till Staffan Västgöte å Helgeandshusets vägnar det hus, som han byggt på Helgeandstomten i S:t Nikolai port, och vilket uppskattats till 18 mark.

1477 27/9 (tb). Ransakades om Bellista gods i Bromma socken i Sollen-tuna härad och dömdes, att godset skulle komma till kronan igen och åter bliva "skatgylleth". Jennis Mangsson och Hening bryggare, som voro föreståndare för Helgeandshuset, då Bellista inköptes till detsamma, skulle inom 6 veckor därefter giva Helgeandshuset tillbaka den summa av 100 mark, som godset köpts för, och sedan tala om sina penningar till dem, som sålde godset, etc.

1478 10/6 (tb). Omtalas Helgeands stenhus i S:t Nikolai port.

1479 15/3 (jb 897). Rådsmannen Anders Jonsson upplåter till Helgeandshuset en tomt på Norremalm, som Laurens målare fordom ägt bredvid Helgeandshustomten. Priset 10 mark stockh., längd 65, bredd 20 alnar.

1482 13/3 (jb 966). Rådet i Stockholm upplåter till Helgeandshuset för 12 m. en liten tomt i Peder Steals gränd näst nedanför Mickel Svar-tes tomt. Längden 12 alnar, bredden avståndet mellan gränderna.

1486 29/5 (tb). S:t Karins gille upplåter till Nils Urväder, ett stenhus i Stenbastuegränden (= Urvädersgränden i staden) på norra sidan mellan Helgeandshusets trädgård och Gregers svärdslipares gård; priset var 150 mark, längden 21 alnar.

1486 9/10 (tb). Borgmästare och råd besluta, att Erik Nilsson skulle bliva vid sitt köp, samt att Helgeandshusets föreståndare skulle placera de erhållna penningarna i annan fast egendom.

1486 27/11 (tb). Borgmästare och råd enades om att Björn Jönsson skulle bebygga tomten på Helgeandsholmen mot det att han årligen lämnade Helgeandshuset 14 spänn korn och 1 mark peng. samt icke byggde staden till hinder; efter hans och hustruns död skulle byggningen tillfalla Helgeandshuset.

1489 27/9 (ra). Sten Sture tager Helgeandshuset i sin och rikesins frid, beskärm och försvar, isynnerhet den nya avelsgården, som de nyligen upptagit, och som kallas Liderne.

1489 9/12 (jb 1110). Arvingarne till herr Karl i Frötuna upplåta till rådmannen Erik Jönsson ett stenhus på Norreportsgatan västan nedanför gatan, östan Mickel Svartes prebendehus och sunnan Helgeands stenhus, som Tydeman knivsmid bebodde, och nordan Per Staals hus, som hans änka bodde i, vilket upplåtna hus var beläget mellan två gränder.

1490 10/5 (jb 1124). Jesper Norby säljer till Helgeandshuset en kålgårdstomt på Norremalm för 10 mark.

1490 10/5 (jb 1125). S:t Eriks gille upplåter för 45 mark till Helgeandshuset en tomt med källare mitt i tomten på Norremalm inuti den Helgeandstomt "hwart med andra harth nordan fore sancte Jacob".

1490 24/5 (jb 1127). Olof Jönsson och hans hustru Martha Clofsdotter byta bort en trädgård till Olof Hansson, vilken uppgives ligga östan mur sunnan Fiskatorget näst östan nedanför Helgeands stenhus med tomt och hus.

1490 29/8 (ra). Sten Sture underrättar "alle landbönder, som höre then helge andna til her widh Stornolm och then helge andes gotz besitie, at menige rigesins radh äre swa til ens wordne, ath alle landbor, hwem the helsth kwnne tillhöre, scole göre hwart aar Viij (8) dagx werche theres rette hosbonde, när tøm tilsigendes werder; Hwar fore "brevutfärdaren"

'bywder alle fornämnde helgeandes landboor widh Stokholm "att" aarlige göre för ni viij (8) dagswärche, ligerwiss som sancta Clares landboor göre, när som then helge andes hwasses formyndere warder tilsigendes". 1493 9/3 (jb 1274). H. Gertrud Henrik Jonssons säljer för 20 mark till Helgeandshuset en gård i Vambafjärdingen.

1498 14/3 (tb). Rådet beslutar, att Laurens pungmakare nästkommande fardag, skulle ha stenboden till lega, som låg "under hans sôm Helgeandzhusit til höre fore lijcha".

1498 2/4 (tb). Helgeandshuset upplåter för 45 mark till Ambjörn sutor Helgeandshusets gård i Olof Kædelssons gränd västan mur, näst nedanför Olof Kedelssons stenhus. Tomtens längd $14 \frac{3}{4}$ aln, bredd $11 \frac{1}{2}$. Samma dag sålde Helgeandshuset till Nils Dalkarl en gård näst nedanför Ambjörn sutoris gård västan mur ovan Lasse skräddare Straseckes gård; priset 50 mark, längden $15 \frac{1}{2}$ aln, bredden $11 \frac{1}{2}$.

1498 28/5 (tb). Den tomt, om vilken Laurens Jönsson Törbo och Per Olsson bagare i S:t Laurens' gränd tvistade, uppgives ligga vid nämnda gränd, och utgjorde sträckan vid gränden $19 \frac{1}{2}$ aln, ovan till vid Helgeandshusets tomt $17 \frac{5}{8}$ aln, sunnantill mot Laurens Jönsson rådmans hus 18 alnar, västan till $17 \frac{1}{8}$ aln.

1500 (jb I, sid.455, n:r 123). Per Björnsson och hans hustru Gertrud donera till Helgeandshuset en gård, som ligger nederst i deras gård vid gatan, som löper mellan murar, nordan före deras stora gårdsport.

1504 19/8 (tb). Hans Västgöte, fullmäktig för Olof Kuses hustru Katarina, säger inför rätten, att hon givit in i sjukstugan på Helgeandsholmen sin systerdotter Cecilia och hennes bonde Anders samt med dem givit en gård i Breda gränden näst nedanför Kåkbrinken i 3:e gränden på södra sidan, på norra sidan i gränden.

1505 22/9 (tb). Hustru Kristina, Joan Nilssons i Porten hustru, upplåter till Helgeands hospital ett stenhus sunnan Svartebrödrakonventets stuga, nordan trappan, som ligger rätt söder ned till Söderport eller Södra torget framom hustru Margits, herr Erik Jonssons hustrus, port och in mot Meyenboms hus.

1506 9/3 (jb I, sid.456, n:r 128). Erik Nilsson i Stangarna utfärdar stadfästelsebrev för Helgeandshuset på Öneste i Tellie socken, Öknebo

härad, vilket gods fadern Nils Petersson givit i byte för Stongarne gods åt herr Lasse Hiort.

1506 6/6 (tb). S:t Mortens präbende, representerat av mästare Olof Urweder i S:t Nikolai kyrka, upplåter en tomt västan mur näst ovanför hans moders (d.v.s. h. Gertrud Urväders) hus i nästa gränden nordan S:t Laurens' gränd, vilken fordom kallades Stenbastuegränden, och ligger näst nedanför Helgeands stenhus.

1509 19/2 (tb). Ett stall på en Helgeands tomt omtalas.

1509 28/6 (ra). Knut Eskilsson i Vängarn, riddare och lagman i Uppland, utfärdar brev om syn mellan Övre och Nedra Liderna, varigenom Helgeands- husets råskillnad mot svartbröderna på Liderna bestämts.

1511 23/6 (tb). Helgeandshuset upplåter ett hus till Lambrekt Mattsson.

1511 5/12 (tb). Efter kyrkoherden herr Ingemar testamenterar herr Erik Jensson till Helgeandshuset 3 mark.

1512 16/12 (tb). Nils skrivare lämnar som ingift för sig i Helgeands- huset sitt stenhus vid Norreport med grunden, vilket i röten blev avbränt och unge herr Sten återgivit (upplåtelsen är även inskriven i tb 1514 15/5, varvid branden anges ha inträffat 1512 6/1). Helgeandshuset skulle betala 50 mark stockholmska och tillåta Nils skrivare att hava med sig en liten smådräng att fritt innebo.

1513 31/1 (tb). Helgeandshuset säljer för 100 mark till Jeppe Staffansson hälften i ett stenhus, näst översta huset i S:t Laurentii gränd på norra sidan, vilket hus Olof Hoppener hade lämnat som ingift för sig i Helgeandshuset. Andra hälften hade Jeppe Staffansson fått med sin hustru.

1520 13/6 (tb). En trädgård i Helvetet mellan kyrkans hus och Helgeands- husets egendom i hörnet tvärs över gatan mot Helga Lekamens hus upplåtes.

1523 16/3 (ra). Herman Lytting gör en donation, varvid bl. a. Helgeands- huset inhågkommes.

1524 11/7 (tb). Helgeandshuset upplåter åt Lasse Botolfsson skomakare ett hus på Skomakaregatan mellan Lasse köttmåglares och hustru Katarinas, Nils Nilssons hustrus, hus; husen hade förut varit två, som nu voro sammanbyggda.

1526 28/5 (tb). Med tillstånd av Stockholms råd upplåter Helgeandshuset till Matts pipare en tomt västantill i 2:a gränden från Norreport näst oanför fru Kristinas tomt. Längden av tomten var 24 alnar, bredden avståndet mellan båda gatorna. Lucas kock hade betalat den med 24 mark för att få igen den tomt, som tillhörde samme Matts och låg bakom Lucas' hus; den senare tomten var $22\frac{1}{2}$ aln i längd och $11\frac{3}{4}$ aln i bredd nord-ast.

1526 10/12 (tb). Helgeandshuset har sålt till Jöns guldsmed ett hus och liggande grund för 330 mark, varvid i försäljningen ingick en liten tomt nedanför, 13 alnar i längd och bredd, västantill på Långa gatan "andthuset näst sunnan S:ti Laurensse grendt och tompten näst niden för husit".

1526 17/12 (tb). Helgeandshuset upplåter till Jöns bagare ett hus vid Norreport, "bagarehuset", östan vid Långa gatan, hörnhuset på södra sidan man går inåt badstugan.

1527 23/2 (tb). Herr Laurens Laurenssohn och Nils Arvidsson tala på det hus, som förre borgmästaren Nils skrivare givit till Helgeandshuset, varvid deras anspråk avvisas, såvida ej konungen av nåd ville rygga beslutet. Vidare begär "Nils Arvidssons kar" de 40 mark, som återstode av de 100 mark, som Helgeandshuset skulle genomföra det tilltal han hade till Nils skrivares hus vid Norreport. Han fick dessa penningar, varefter huset fritt och kvitt skulle vara under Helgeandshuset.

1527 12/11 (Gustav I:s registratur, bnd 4, sid. 371). Kungl. brev om huru föreståndarne för Helgeandshuset beklagat sig över det stora armod och den fattigdom, som de fattige sjuke, "forlame" människor lida, som där inne ligga, så att de ej förmå av husets ränta och uppbörd uppehålla dem och den stora byggnad, de nu företagit, hava de fattige till bestånd, om de icke finge åtnjuta speciel hjälp av andra goda Guds vänner i form av allmosor, testamente och gåvor.

1528 16/3 (tb). De bönder, som talade på Jöns guldsmeds hus, få bördsrätt för så mycket som huset kostat, och skall ransakas, hur huset har kommit under Helgeandshuset.

1528 30/5 (Gustav I:s registratur, bnd 5, sid. 92). Öppet kungl. brev för herr Nils, att han skulle få behålla prebendan Sancti Martini i

Stockholm under sin livstid på det att han skulle förestå Helgeandshuset.

1529 25/9 (tb). Besiutes, att h. katarina skall behålla den gård, som hon köpt av Helgeandshuset, samt betala de 30 mark, som återstå i köpeskillingen.

1530 7/5 (jb I, sid. 457, n:r 139). Borgmästaren Herman Fosser utfärdar brev och försäkring angående 220 mark för Själagårdens och Helgeandshusets gods Bägirsta i Brännkyrka socken, som han köpt, varför han förvisar borgmästare och råd i sitt fädernehus (d.v.s. lämnar inteckning i sitt hus) östan till vid Långa gatan och förpliktar sig att därtill ge de fattige 12 mark årligen, till dess att han lagt samma penningssumma i en viss ränta igen.

1531 27/1 (Gustav I:s registratur, bnd 7, sid. 252). Kungl. brev fr. Örebro, varigenom Gråbrödraklostret i Stockholm förvandlas till ett Helgeandshus, över vilket borgmästare och råd skulle befalla likasom över de andra sjukhusen i staden.

1533 8/9 (ra). Gustav Vasa sammanför Helgeandshuset med de övriga likartade inrättningarne i Stockholm. Detta är alltså slutpunkten för Helgeandshusets verksamhet såsom fristående institution.

1533 15/9 (Gustav I:s registratur, bnd 8, sid. 289 ff). Gustav Vasa utfärdar ordning för Stockholms Helgeandshus och Hospital. Ehuru detta gäller det nya sjukhuset, har det naturligtvis intresse även vad det gamla vidkommer, emedan det väl till största delen blott är en kopia av en äldre ordning, som gällt för Helgeandshuset.

✓ 1537 10/7 (Gustav I:s registratur, bnd 11, sid. 338). Kungl. brev stadfäster borgmästares och råds i Stockholm stadga rörande fattigvården (även tryckt i Bångs De Monte Brunconis, II, p. 67).

Utan tvivel fanns det ett kapell, som tillhörde Helgeandshuset och var beläget på Helgeandsholmen. Det omtalas 1357 15/11, då herr Bengt nämnes som domprosten Birger Gregerssons vikarie vid Helgeandskapell i Stockholm. För övrigt hänvisas till följande belägg.

1409 22/11 (SD 1217). Hemming Holmstensson, präst på Helgeandsholmen i Stockholm, säger, att han av nu avlidne konung Magnus och av konung

Albrecht förlänats S:t Martens altare med dess "tilliggelse" i Vårfru och S:te Nicolause kyrka. Han och hans moder, Kööne Hansdotter, hade varit i Vårfru och S:t Nicolause kyrka i Stockholm torsdagen näst före S:t Clemitz dag och upplåtit all den rättighet, som S:t Martens altare eller dess tilliggelse antvarad är; samt lagt fram alla brev, de därpå hade, Denne Hemming Holmstensson upptages på dödslista i Helga Lekamagilles handlingar, + före 1421.

1419 27/1 (SD III, 2573). Helgeandshusets kapell nämnes, se ovan sid. 123

1449 17/3 (jb 348) och 1455 9/7 (jb 499). Gudmund, kaplan på Helgeandsholmen omtalas, förmodligen identisk med den Gudmund Torstani, som var älderman i Helga Lekamens gille 1451-54, 55-56 och ofta nämnes i gillet's handlingar allt från 1443, då han blev broder i gillet. Om honom se Collijns register till 1:a bandet av gillet's handlingar.

1454 20/8 (ra). Utfärdas brev från Helgeandsholms kapell vid Stockholm.

1474 (Helga Lekamagillet's handlingar). Bengt Jacobi, curatus vid Helgeandshuset, var älderman i gillet 1481 28/4, levde ännu 1503 6/7.

1507 7/12 (jb I, sid. 456, n:r 130). Ett stenhus doneras till Helgeandskapell vid Helga Kors' altare.

1528 25/5. Prebendaten i Stockholm Johannes Johannis fr. Skå blev föreståndare för Helgeandshuset. Om honom se Storkyrkoboken.

1528 30/5 (Gustav I:s registratur, bnd 5, sid. 92). Kungl. öppet brev för herr Nils att behålla S:t Martini prebenda i Stockholm under sin livstid och förestå Helgeandshuset.- Detta brev torde jämföras med belägget ovan fr. 1409 22/11; det förefaller som om prästen på Helgeandsholmen samtidigt var prebendat för S:t Martins altare.

1528 31/8 (tb). Herr Peder den gamle på Helgeandsholmen omtalas som död. Var förmodligen identisk med den herr Peder i Helgeandshuset, som förekommer i Helga Lekamens gilles handlingar år 1523 och då var död.

Sjukstugan på Helgeandsholmen var i främsta rummet avsedd för den fattiga befolkningen. Då en förmögen man eller kvinna sökte sig in där, hade han eller hon att lämna ett visst belopp vid inträdet, antingen kontant i reda penningar, i fast egendom eller inteckning i sådan. På åtskilliga av de personer, som under årens lopp blivit bröder eller

systrar i Helgeandshuset eller där blivit värdade, känner man namnen av uppgifter i samtida urkunder. Några kunna ju nämnas för att läsaren skall få en föreställning om deras sociala ställning.

1329 23/11 (DS IV, 2752). Borgmästare och råd vittna, att herr Clemens och hans hustru Katarina skänkt vissa gårdar till Helgeandshuset mot rätten att under sin återstående levnad få underhåll där (se ovan sid. 121).

1331 25/3 (DS IV, 2842). Peter Wikare och hans hustru Cristin intagas på liknande villkor (se ovan sid. 121).

1352 28/4 (ras 65,66). Hustru Margareta, Ödhins änka, har inträtt i Helgeandshusets konvent efter att dit ha skänkt en gård (se ovan sid. 121).

1423 (ra). Cristin Olafsdotter (krökt arm), änka efter Götstaf Haraldsson, uppdrager åt underlagsmannen i Uppland att fastfara diverse egendomar, vilka enl. brev av 26/3 s.å. skulle vara avgiften för dottern Katarina Gustafsdotter (se ovan sid. 123).

1430. På dödslista från detta år omtalas i Helga Lekamens gilles handlingar hustru Elsaby i Helgeandshuset.

1431 25/3 (jb I, sid. 448, n:r 64). Hustru Elin, Hans Lättogs änka, givver sig in i Helgeandshuset och utfärdar då sitt brev. Möjligen var det hon, som 1431 blev syster i Helga Lekamens gille och därvid kallas hustru Elin i Helgeandshuset. Nämnas även där å sid. 54.

1434 17/9 (ra). Här omtalas, att rådmannen Niclis Praal, som förut varit en av de båda föreståndarne för Helgeandshuset, givit sig in där.

1438 21/6 (jb 136). Omtalas, att hustru Elsebe Linowuens blivit ingiven och anammad "for ena syster badhe liffuandis ok dödh". Hon hade lämnat stenhus och kålgård på Norremalm (se ovan sid. 125 f).

1449. Enl. Lekamens gilles handlingar I inträdde i gillet d.å. hustru Margit (Nils) Vibbomags i Helgeandshuset.

Omkr. 1453 21/12 (jb I, sid. 451, n:r 94). I Helgeandshuset intogs Joan knivsmeds änka, h. Kerstin (se ovan sid. 127).

1457. Wilm i Helgeandshuset blev broder i S:t Gertruds gille.

1475 2/9 (tb). Hustru Ragnhild Osenbrygges upplät åt Nils Staffansson två gårdar, belägna östan mur i Kerkowes gränd, översta träbyggningen

näst nedanför Hans smith för 143 $\frac{1}{2}$ mark stockh. Härav skulle Nils Staf-fansson giva Helgeandshuset 60 mark, som h. Ragnhild gav där in på sin systerdotters vägnar, och hade han därav redan utgivit 22 $\frac{1}{2}$ mark. Till Helgeandshuset skulle han ytterligare giva 36 0 mark, och hade h. Ragnhild Osenbrygges tillförene uppburit 83 $\frac{1}{2}$ mark.

1479 23/8 (tb). Sades, att h. Katarina Jakob skräddarens skulle för sig och sin piga giva 400 mark, men ville bliva i Helgeandshuset.

1483 3/2 (tb). Fogden, borgmästarne och rådet beslöto, att om Joan Svensson ville in i Helgeandshuset, så skulle han giva 200 mark och det "forarogx" honom, emedan han hade lagt sig vinn om stadens bästa, förmodligen samma rådmän J.S., som omtalas 1494 16/6 och 1496 22/8.

1498 12/3. Matts skomakare nämnes som broder i Helgeandshuset.

1500 17/8 (ra). Nils skrivare och Peder Slatte, rådmän i Stockholm, erkänna sig hava uppburit av Marten Andersson, syssloman i S:t Clara kloster, 60 mark 12 öre reda penningar på h. Elins, Peder Syvardssons änkas, vägnar för ett stenhus, som Marten Andersson köpt av henne i Sven Moysses gränd, vilken penningssumma brevutfärdarne uppbära för h. Elins proventa, henne till föda, "berningh" och uppehälle i hennes livstid och till döddagar i Helgeandshuset, där brevutfärdarne voro föreståndare på den tid, då hon gav sig in där.

1503 13/11. Märten skrivares änka, h. Birgitta, intogs i Helgeandsh.

1504 19/8 (tb). H. Katarina, Olof Kuses änka, hade strax före denna dag ingivit i sjukstugan å Helgeandsholmen sin systerdotter Cecilia och hennes bonde Anders (se ovan sid. 131).

1505 28/4 (tb). Borgmästaren Nils skrivare begärde av rätten, att hans hustru enl. sin önskan måtte få inträda i sjukstugan å Helgeandsholmen.

1506 25/3 (ra). Peder Diekens änka, h. Elin i Helgeandshuset, donerar till Helga tre konungars prebende i Västerås ett gods Apol by i Över Gråns socken och ett torp Rodon i Ståkes län.

1510 (jb I, sid. 456, n:r 134). H. Margit Skinnares ingår i Helgeandshuset mot erläggande av en kontant summa av 275 mark och 8 tunnor salt.

1512 16/12 (tb). Borgmästarne m.fl. beslöto att anamma Nils skrivare till broder till fritt bröd i Helgeandshuset, och att han skulle få taga

en liten smådräng med sig; han lämnade som ovan nämnts ett stenhus vid Norreport (se ovan sid. 132).

1513 31/1 (tb). Före denna dag hade Olof Hoppener ingått i Helgeandshuset och därvid lämnat ett stenhus i S:t Laurentii gränd (se ovan sid. 132).

1516. I Helga Lekamens gilles handlingar omnämnes h. Elzeby Andersdotter på Helgeandsholmen, varmed väl menas sjukstugan här; hon blev medlem av gillet d.å.

1517. Mattes Olsson i Helgeandshuset gick då in i Helga Lekamens gille.

1517 9/1 (tb). Hustru Margit Mureres omtalas som ingiven syster i Helgeandshuset; hon sålde två "sammanknyttta" gårdar och ett brygghus strax nedanför, allt i Kåkbinkesgränden.

1519 11/4 (tb). Per Ryttere i Helgeandshuset sålde tomt, belägen östantill i nedre gränden från slottet på norra sidan näst nedanför gamla muren. Han omtalas som död i Helga Lekamens gilles handlingar år 1522.

1519 7/11. Omtalas h. Anna i sjukstugan på Helgeandsholmen.

1521. Prebendaten i Stockholm Johannes Johannis i Solna dog d.å. i Helgeandshuset, se Storkyrkoboken.

1522. (Helga Lekamens gilles handlingar). H. Karin Hans fiskares i Helgeandshuset, syster i sjukstugan, blev 1522 medlem av Helga Lekamens gille, varvid hon erlade 4 mark in vita och 2 mark efter döden.

1522. (H.L.g:s handl.). H. Margit Pedersdotter, som tjänat hos herr Hans i Solna och 1522 var i Helgeandshuset, blev d.å. intagen i Helga Lek.:s gille.

1522. (H.L.g:s handl.). H. Margit Larsdotter på Helgeandsholmen och h. Margit i Helgeandshuset intogos i Helga Lekamens gille.

För övrigt hänvisas till dr Bäaths ovan omnämnda arbete, sid. 78.

Angående den inre ordningen känner man föga utöver vad som framgår av föregående belägg. Som vi sågo, fick Niclas skrivare tillåtelse att vid inträdet taga med sig en liten smådräng, och detta tycks ha varit ganska vanligt. Somliga tyckas till och med hava haft med flera tjänare, ty i mars 1517 (eller 1518) beslöt rådet att "jnthe hion haffue mer än en Dreng" etc. Samtidigt bestämdes, att ingen öltunna

skulle givas prästen i Helgeandshuset "nogen tid aff brygningen eller fran stegerhusit effter thenne Dag" utan som gammelt och sat varit efter deras skrå.

Huru Helgeandshuset av Gustav Vasa sammanfördes med övriga likartade inrättningar i Stockholm, är redan nämnt.

I sin Chrönika om Stockholm skriver Messenius på rad. 2521 ff:

"I Örebro håls herredagh	Men medh then holma blef sn fat,
och thenna tidh thär görs then lagh, thär wart konungens stall upsat".	
at Gråmunckaholms klåster skall	Messenius ger sin förtrytelse luft;
blifva helganshws och spetal	"Gudh wne then aldrih sin nådh,
Nunnorna blifva qwar lykwäl	som thär till gaf wt förste råd
akta the siukas kråp och siel	thär siuckt och fattigt folck ha roo,
The spetelskes hws förstördes	skall warda hästom hws och boo,
på Norremalm, the siuka fördes	then Helge Andz hws och spetal,
till klåstret; förändringh och så	blifva hesters krubbo och stall
sker Helgansholmen liijka frå	På wärdzens sijsta dagh här om
folck och ägendom fördes tijt	warder Gudh fällandes strength
till samma klåster alt med flijt	dom".

Föreståndarne, som från och med år 1419 - med en och annan lucka - upptagas i stadens ämbetsbok, följa här i kronologisk ordning. De voro till antalet två, som samtidigt tjänstgjorde.

<u>Nils Praal</u> , 1408-27, 35. Rådman	<u>Johannes Nagel</u> , 1412 13/2 (jb 468).
1430, blev broder i S:t Gertruds	<u>Johannes (Hans) van Herken</u> , 1411-
gille 1419 eller 1427, bisittare	-27. Broder i S:t Gertruds gille
1433(?). Upplät sitt stenhuss 1434	samt 1421 i Helga Lekamens gille.
17/9(jb 87) och gav sig in i Helge-	Hustrun hette Gerdeka. På obe-
andshuset. Var föreståndare för Sön-	kant sätt besläktad med Gerdt Lor-
dagsallmosan 1428, 29; + 1437. Var med-	beke och dennes hustru Tala, varom
lem av Helga Lekamens gille. Se Col-	vittnar stiftelse 1434 25/4 av en
lijns edition av detta gilles hand-	måssa för alla kristna själar, Hans
lingar ävensom Rådmatrikeln. En Nic-	van Herkens, hustru Gerdekens samt
las Praell skeppare, som förekommer	Gerdts och Talas(jb I). Hustru
i tysk urkund 1418, kan vara sam-	Gerdeka tycks ha dött något av

me man, däremot icke gärna den Claes Prael, som levde i Lybeck 1447 30/4. En kurländare Otto Pral omtalas 1502 9/2 och 1504 15/8. Magnus Birgersson, 1426-33. Rådman 1424, se Rådmatrikeln. Var medlem av S:t Gertruds gille. Köpte 1424 22/2 jord i Asunda i Brumma socken, varvid han kallades rådmän i Stockholm; han skulle således ha varit rådmän under någon tid av ämbetsåret 1423, såvida inte brevet är skrivet senare än datum angiver. Omtalas i Stockholms stads räkenskapsbok för 1436 (måndagen näst efter det att rikets råd fick Stockholm) samt s. å. andra veckan i fastan. Den 9 juli 1436 utfärdade drotsen Kristiern Nilsson riddare ett skyddsbrev för rådmännen i Stockholm Magnus Birgersson och hans hustru, vilken hette Margareta och var dotter till Laurens Paling samt änka efter borgmästaren i Stockholm Jösse Pedersson Dän. H. Margit var gift med Magnus Birgersson redan 1427, då hon nämnes i Helga Lekama gillet's handlingar; hon blev änka 2:a gången 1437, då Magnus Birgersson förekommer post mortem i Helga Lekama gille, där han blev broder 1423. Änkan upplät 1467 en tomt på Norrmalm till Bykyrkan; hon blev

åren 1431-33, då hennes namn står på dödslista i Helga Lekamens gillet's handlingar.

Henrik van Achim, 1428-33. Blev broder i S:t Gertruds gille 1435. Förekommer ofta i utländska urkunder: i Livlands, Estlands och Kurlands urkundsbok 1430 25/4...33 1/5, i Hansaurkund 1432 1/6. Han var märlisman 1422 20/4, uppträdde som vittne 1448 9/10, då han alltså levde. Om, och i sådant fall på vilket sätt, han var besläktad med rådmannen Hans van der Asche, är obekant.

Anders van Ralen, 1434. Var medlem av S:t Gertruds gille. Hans hus östan mur omtalas bl. a. 1424 29/9. Han var i livet ännu 1446 8/12, då han erkände sig skyldig att betala en evig ränta om 3/4 lödig mark ur sitt stenhus östan mur (j b I, sid. 451). En syster, Margit, blev före 1425 7/8 gift med Hans Ulf(sson) (j b 36). En tjänare till A. v. R. omtalas 1437 22/7. - I skb 1467 och j b (732) för 1470 24/9 förekommer Hans van Ralen.

Olof Skytte, 1436-38, ägde fastighet i närheten av Norreport 1437 16/12 och kan därför tänkas ha varit identisk med den O. S., som 1417 23/7 kallas borgmästare i Stockholm och bodde vid Norreport, ehuru man

förmodligen ganska gammal, ty hon dog 1473 (nämnes då in extremis i Helga Lekamens gilles handlingar). Sonen omtalas som domprost i Uppsala 1459 17/5 (se även Acta Pontificum Danica). Magnus Birgersson förde vapen: en kvist med 2 blad, finns i sigill under brev av 1432 18/10.

Johannes (Hans) Hoppener, 1434-36. Blev rådman 1426, borgmästare 1437, se Rådmatrikeln, sid. 6 och 93. Nämnas ofta i samtida urkunder. År 1438 lånade han ut penningar ur skolkistan, år 1440 for han till Kalmar emot konungen, och s.å. lät han tillsammans med borgmästaren Broder Jönsson bygga om Norrbro och Söderbro.- Medlem av Helga Lekamens gille tillsammans med sin hustru Margareta 1425; hans hustru Anna kom in där 1444, och dottern, Jomfru Katrin, in extremis 1451-52. Claus Niclisson Lange, även kallad Lange Claus, 1437-40; förekommer i brev som föreståndare 1441 1/5 och 11/5, + före 1442 21/2 (d.v.s. under ämbetsåret 1441). Utfärdade tillsammans med sin hustru Ingeborg ett donationsbrev 1434 2/4 (j.b. I, sid. 449).

Hans Rytina, 1441-43. Fick 1432 3/11 upplåtelse å stenhus, betalade år 1440 4 öre i hyra till staden.

tycker, att han i sådant fall hade bort behålla sin herrtitel och fortfarande vara borgmästare; det troligaste är väl, att föreståndaren för Helgeandshuset var brorson till borgmästaren, Olof Skytte.

borgare i Stockholm, omtalas 1432 6/5, levde ännu 1441 21/10. En styvdotter till honom var före 1450 17/8 gift med Jösse Olofsson.

En Olof Skytte blev 1452 medlem av Helga Lekamens gille.

Jörgen (Örian) Meydeberg, 1439-41. Blev rådman 1435, borgmästare 1448, se Rådmatrikeln och min uppsats om Stockholms råd i Personhist. Tidsskrift.

Tideke van Ständel, 1444, 45 och enl. uppgift i brev redan 1444 16/2 (såvida ej brevet utskrivits efter datum) d.v.s. under ämbetsåret 1443. Två personer med detta namn, den unge och den gamle, förekomma i S:t Gertruds gille, den ene kom in där 1427. En T.v.S. förekommer i räkenskapsboken 1440, en var vittne om brunnen i kv. Pygmalion 1441 31/10, styvfader till Tideke Pecko. Vincentii dag 1441 betalade han 3 mark till Helga Lekamens gille. testamentaliter för sin hustru.- En Tideke van Ständel upplät kålgård på Södermalm 1426 8/4.

Levde ännu 1480 18/11, då han vitt- Henrik mjölnare, 1446+51. Blev rådmannade inför rätta. För åren 1442 och man 1450, se Rådsmatrikeln.

43 saknas uppgifter om föreståndare- Cort Geysmar, 1452-55. Blev rådmannens namn i ämbetsboken, men då han 1442, se Rådsmatrikeln.

enligt brev var föreståndare 1444 Martin Nilsson, 1456-57. Blev medlem av S:t Gertruds gille 1434, rådmannens namn 1441, borgmästare 1457, se Rådsmatrikeln. Hans gård omtalas 1437 16/2, alltså under slutet av ämbets- 28/9 och likaså en hans gård på

Jordan Diekn, 1444. Blev rådmannens namn 1439, se Rådsmatrikeln. Den 3 oktober 1440 fick han 6 mark av staden till täröpengar under Strängnäsresan.

Eskil Hoppener, 1445-56. Blev medlem av Helga Lekamens gille 1452 l. 53; se Rådsmatrikeln, sid. 108.

Omtalas som husägare 1437 17/6. Eskil Hoppeners gränd låg västanmur. Finns i skb 1460, 61 (med hög skatt). Eskil Hoppener stiftade ett altare i Storkyrkan, se Storkyrkoboken.

Gudolf Moor, 1457-67. Ingick i Helga Lekamens gille 1449 och i S:t Gertruds 1434; + 1467, efterlämnade änka, förmodligen Anna Gudolfs, som finns på stämninglista 1478. Var föreståndare för Söndagsallmosan 1459. Se Storkyrkoboken.

Jöns Magnusson, 1468-71 efter att ha förestått S:t Örians hospital åren 1453+58. I själva verket var han föreståndare för Helgeandshu-

Västerlånggatan 1451 26/7. Han dog mellan 1457 28/10 och 59 27/8, sannolikt år 1458. Laurens Hesse och dennes dotter Helmborch ärvde före 1460 28/1 hälften i en egendom efter borgmästaren Martin Nilsson. Helmborch var år 1459 gift med Claus Grabow.

William Cortenhorst, 1458. Sambroder till Lubbert Cortenhorst, gift med Hans Horns änka h. Heleko (j b 16, 1423 18/10). En tredje broder tycks ha hetat Didrik C., omtalad i j b 18.

Henning bryggare, 1459-68. Gick in i S:t Gertruds gille 1452. Han och hans hustru Elzebe omtalas 1476 27/5. Var mälisman 1460 24/9. Jämte Hans mjölnare var han arvinge till Arend mjölnare, vilken efterlämnat änkan h. Anna; arvskiftet förrättades 1474 30/4. Var roteskrivare 1476 29/5 och levde tydligen 1479 7/7, enär en hans dräng då omtalades.

set sedan 1467 14/12, före vilken Peter Diegn, 1469. Det fanns två per-
dag således Rudolf Moor hade dött. soner med detta namn i Stockholm, den
Blev rådman 1460, borgmästare 1478, ene säkert död före 1477 7/5, sanno-
se Rådsmatrikeln. Togs in i S:t likt före 1475 27/11, den andre le-
Gertruds gille 1447, älderman där vande i Stockholm 1478 27/11, 79 8/11,
1460-65. Utsågs till roteskrivare 85 19/12 och möjligen identisk med
1476 29/5; var den ene av dem, som den man, som levde 1506 25/3 och då
förvarade nycklarna till södra var intagen i Helgeandshuset (han do-
tornen under marknaden i december nerade då ett gods och ett torp till
1477; utsågs att resa till herre- Helga Tre Koningars prebende i Väs-
dagarna i Tälje 1478 15/5 och 1479 terås, se ovan sid. 137). Förmodligen
7/6. Dog före 1480 1/9, efterläm- var den sistnämnde samma man som den
nande hustru och barn. Tycks ha Peder Diegn, vilken 1457 14/10 kal-
varit skeppsredare. emedan han lades borgare i Västerås och då var
1472 12/9 upplät ett stort märs- gift med hustru Elin; dessa båda
skäpp med segel, ankare och allt makar vunno 1474 intrade i Helga Le-
tillbehör såsom betalning för ett kamens gille. Även tycks det ha va-
hus. Kallas ofta Jöns Magnusson på rit denne, som 1472 27/1 vid upplå-
Korntorg. (= Järntorget). Av sär- telse av en egendom vid Norreport
skilt intresse är ett brev av till hustru Anna, Joan målares hustru,
1455 13/12, genom vilket han, då kallades f.d. borgmästare i Västerås.
kallad borgare i Stockholm, erhöll Däremot kan mannen av 1506 svårligen
"frihet och frelse på två garda i vara identisk med den Peder Diegn,
Söderby, liggiandes på Logö i Bro- som 1438 14/1 och 4/10 beseglade brev
hered i sa mato at han skal the i Stockholm, vilken åter väl var sam-
forscriffna två garda haffva frij me, som 1446 24/6 kallades borgare.
oc frelse, som flere frelsemen her Hans Hollingersson, 1470, 71. Blev
i riket haffva oc nytia på theres rådmann 1465, se Rådsmatrikeln. An-
gotz sa lenge" konungens "nadh togs till föreståndare för Själä-
tilsiger"... "Datum ju castro gården 1475 19/6 (tb) och stod kvar
nostro Stockholmensi". till och med ämbetsåret 1482. Var
Peder Jönsson, 1472-76. Blev rådmanen av lekmanaföreståndarna i Hel-
1459, borgmästare 1487, se Rådsmat- ga Lekamens gille 1476 23/9 (tb), ut-
trikeLn. Var föreståndare för Sön- sågs till ombud till herredagen i

dagsallmosan 1491-94, utsågs till mantalsskrivare 1477 10/5, 81 29/10, 82 4/11 och till att sän- saka rörande pigor 1480 7/6.

Nils Magnsson, 1477. Blev rådman 1478, se Rådsmatrikeln.

Joan Styng, 1478, 79. Blev rådman 1474, se Rådsmatrikeln; dock nämnes han rådman redan i mars 1472, d. v. s. ämbetsåret 1471. En broder, Helge Pedersson i Rorestörp i Värnamo socken, upplät 4 gårdar till honom 1484 13/2 (avskr. på papper, dat. Stockholm, Riksarkivet). Joan Styng satt som fogde 1478 19/8, blev mantalsskrivare 1480 25/10, en av föreståndarne för stadens byggning 1475 1/6, utsågs att granska Helga Lekamens gilles räkenskaper 1476 14/8 samt Gästriklands 1481 15/12.

Mattes Mårtensson, 1480-83. Blev rådman 1473, se Rådsmatrikeln, sid. 107. Blev mantalsskrivare 1479 25/10, 81 29/10, 82 4/11. Fick upplåtelse å stenhus 1469 12/4. Hans gränd västan mur ömtalas 1475 och långt in på nästa århundrade.

Ingevald Torstensson, 1464. blev rådman, se Rådsmatrikeln sid. 108. Han upptages i skotteboken i inre kvarteret sista gången 1504; åren 1505-07 står på samma plats i stäl-

Strängnäs 1477 19/6 och till ombud till herredagarne i Tälje 1478 15/6 och 79 7/6 (tb). Utsågs 1481 15/12 att granska räkenskapen från Gästrikland (tb).

Ragvald Pedersson Camp, 1472-76. Utsågs till stadsfullmäktig 1475 4/12, 21/7, 82 3/7. Testamente med hustrun, Elin Andersdotter, 1480 11/12. Fick vid olika tillfällen, 1463 31/12 (jb 624), 1477 25/8 (jb 859), upplåtelse å egendom östan mur mot eller näst konungens örtagård. Den 1. aug. 1496 (jb 1440) upplät Ragvald Camp hus åt Själagården mot det att han och hans hustru gävo sig in i Själagården med en piga, varvid Ravald fick 200 mark och ett stycke (= 40 alnar) leysk i mellangift.

Dottern, jomfru Cristin, och sonen Petter blevo medlemmar av Hälga Lekamens gille in extremis år 1474.

Staffan Västgöte, 1477, blev rådman 1473, se Rådsmatrikeln. Utsågs till mantalsskrivare 1480 25/10. Den 13 okt. 1488 betalade Staffan Västgöte de 10 mark, som återstodo i de 20 mark, som hustru Ramfrid skulle ha va på altaret i Bykyrkan vid den västligaste pelaren på södra sidan framför Själakorstrappan vid vakenhuset. Han var härbergerare 1465-69. Hustrun, Cristin, var medlem av Hel-

let Margit Ingevals, varefter även hon försvinner. Han dog alltså 1505, vilket även stämmer med att man från annat håll vet, att han levde 1504 2/12. Som Ingevalds närmaste frände uppgives 1507 8/11 en Jöns Olsson. Den 19 juni 1477 utsågs Ingevald Torstensson att resa till herredagen i Strängnäs, 1481 13/8 att resa till herredagen i Fälje samt 1482 1/7 att resa till herredagen i Kalmar, då tillsammans med Bengt Smälänning. Utsågs 1481 15/12 att granska räkenskapen över Gästrikland. Omtalas 1477 11/8 (tb) som en av granskarne av räkenskaperna från S:t Birgittas kloster i Nådendal. Tillsammans med andra Stockholmsborgare granskade han 1480 1/9 Jenis Magns-sons räkenskap. Utsågs 1480 7/6 att jänte hövidsmannen herr Sten Sture, herr Gregers Mattsson, stadens fyra borgmästare samt sju andra rådmän m.fl. ransaka om biskop Cort Rogges hus och Joan Svenssons hus.-- För övrigt hänvisas till Gerdt Bryning och Hans Nagel.

Mattes Hermansson, 1485. Blev medlem av S:t Gertruds gille 1463, rådmän 1479, se Rådsmatrikeln. Satt 1475 4/7 i nämnd över Otte Torbjörnsson, blev mantalsskrivare

ga Lekamens gille 1472 och sonen Bengt in extremis 1474.

Nils Bagge, 1478-80. Hans hus västan mur omtalas 1460 18/6. Utsågs till mantalsskrivare 1475 25/10, 79 25/10, stadsfullmäktig 1475 4/12, 77 19/6, 81 26/2, till att ransaka om pigor 1480 7/6, 81 9/7 samt om förköp på spannmål 1482 26/8. Hans hustru Cristin blev medlem av Helga Lekamens gille 1471; hon nämnes in extremis där 1474.

Jakob överskärare, 1481-85. Den 24 okt. 1495 kom han inför rätten tillsammans med Hans Brabender med ett öppet brev rörande den arvdel, som Gerdt pungmakare hade vittrat sina kära barn i sitt levande liv och sedan på sin sotesäng avdelat från sin hustru i alla lösören och antvardat det alltsammans till Jakob överskärare och Hans Brabender, vilket de tillstodo med sitt öppna brev. I skb 1501-03 finns i västra kvartret Jakob överskärarens uxor och 1504-09 Margit (Jap) överskärarens på samma ställe. En h. Margit Överskärarens, omtalad 1515 10/12, är förmodligen samma person. Jakob överskärare levde ännu 1497 6/5 (jb 1466). Enl. tb blev han kvartermästare 1476 29/5, stadsfullmäktig 1475 4/12, 77 19/6, 81 21/2; han utsågs att ransaka rörande pigor

för inre kvarteret 1475 25/10, 1478 21/1 och hans hustru 1481 9/7.-
 för östra kv. 1480 25/10, roteskri-Det ser ut, som om Gerdt pungmakare
 vare 1476 29/5, nämnd till herre- hade varit gift med hustru Valborg,
 dagen i Strängnäs 1477 19/6. Upp- ända efter Jakob Custe. De båda sist-
 bar tillsammans med Sven Helsing nämndas barn tycks ha varit Jakob
 9 mark 6 öre som S:t Birgittas överskärare och hustru Cristin, vil-
 penningar 1478 26/8. Var död före ken var gift två gånger, 1:o) med
 1491 30/5, efterlämnande änkan Henrik Hoghusen (med vilken barnen
 Birgitta, som före 1492 22/10 var Dorothea och Henrik), 2:o) med Hans
 omgift med Jöns Mattsson. Henrik Brabender. Gerdt pungmakare och hans
 Finne, borgare i Åbo, upplät sist- hustru Rikedza nämns som medlemmar
 nämnda dag såsom fullmäktig för av Helga Mekamens gille 1474. Se även
 sin styvson Lasse Henriksson, Mat- Hans Brabender och Storkyrkoboken.
 tis Hermanssons brorson, åt Jöns Jöns Andersson, 1486-89. Var härber-
 Mattsson å dennes hustrus, h. Bir- gerare 1474-76, tituleras borgare på
 gittas, vägnar all den del, som Riksarkivsbrev, t.ex. 1479 21/5, 86
 Lasse Henriksson borde ärva efter 1/2, 88 22/11, 90 28/4, där han upp-
 sin farbroder (jb 1243). Detta tor- träder som sigillvittne. Han var
 de innebära, att Matts Hermansson mycket rik. Hans andra hustru hette
 hade två bröder, Hans och Henrik, Marina, och vid hennes död, som in-
 och att den sistnämndes änka sedan träffade före 1489 16/3, utgjorde
 blev omgift med Henrik Finne. tillgångarne i boet 4000 mark, varav
Arvid Olsson, 1486-88. Blev råd- 1000 mark gick till slottsfogden i
 man 1482, se Rådsmatrikeln, sid. Stockholm Erik Turesson på herr Stens
 110. En gränd i södra kvarteret vägnar, 1000 mark till kyrkovärden
 (identisk med Peder Henrikssons Renholt Leuhusen på ärkebiskop Ja-
 gränd) bar hans namn. En styvson kobs vägnar, 1000 mark till staden,
 till honom var broder Erik, omta- som köpte ett hus därför. Med sin
 lad 1505 14/4. hustru Marina var han gift sedan
Joan Svensson på Korntorg, 1489- 1470 10/12 (jb 740), då han fick
 -91, efter att förut ha förestått upplåtelse på en egendom. Dyliga
 S:t Örians hospital (1472-77). upplåtelser av inköpta fastigheter
 Blev rådman 1467, se Rådsmatrikeln. förekomma mycket ofta i jb och tb,
 Intogs i S:t Gertruds gille 1462 flertalet belägna vid Köpmangatan el-